

Gespreksnotitie.

Laat ik mij eerst kort voorstellen; ik ben Baukje Kooi, werkzaam als advocaat te Dokkum en gespecialiseerd in het familierecht. Ik ben Friestalig opgevoed en beheers het Fries.

Friese Taal en Cultuur

Het is belangrijk om duidelijk te maken wat het Fries, de taal en cultuur voor mensen in zijn algemeenheid, maar in het bijzonder in het rechtsverkeer kan betekenen. Mensen die een advocaat in de arm moeten nemen; die in een procedure zijn verwikkeld, vinden het fijn om zich in hun eigen taal uit te kunnen drukken.

Mensen die onderdeel zijn van een procedure zijn veelal kwetsbaar en moeten de taal kunnen spreken die ze willen. Bij cliënten heb ik gemerkt dat wanneer ze tegemoet worden gekomen in het Fries, zo iets vertrouwen kan geven. Mensen worden er niet alleen rustiger van, maar zijn ook beter in staat om hun positie en mening kenbaar te maken. Mensen zijn in staat om nuances aan te geven; drukken zich beter en meer volledig uit. Mensen voelen zich en weten zich gehoord. Bovendien bedient een deel van onze cliënten zich niet of nauwelijks met het Nederlands en is Fries de primaire taal.

Een tolk kan daarbij ondersteuning geven. Eigenlijk zouden tolken helemaal niet nodig moeten zijn. Het zou heel fijn zijn dat alle rechters (en medewerkers) van de rechterlijke macht in Fryslân het Fries spreken, maar de taal in ieder geval verstaan.

Het gebruik van het Fries zou ook bevorderd kunnen worden door daarover afspraken te maken met de rechterlijke macht over de actieve of passieve beheersing van de taal. Als een rechter je niet begrijpt, sta je immers op achterstand. Het is belangrijk voor de beoordeling van een zaak en de voorgelegde kwestie dat een rechter in volle omvang van alle belangrijke feiten en omstandigheden op de hoogte is.

De laatste jaren is het gebruik van het Fries (of de afwezigheid van de mogelijkheid van het gebruik daarvan) vooral in strafzaken in de publiciteit gekomen. Op zich is daar niets mis mee; maar de wenselijkheid van het gebruik van het Fries strekt zich niet alleen uit over het strafrecht. Het gebruik van het Fries is belangrijk voor alle rechtsgebieden en zeer zeker in het personen- en familierecht.

Daar waar we te maken hebben met mensen in kwetsbare posities in situaties waar men veelal niet om heeft gevraagd, is het belangrijk voor juist deze mensen om zich goed uit te kunnen drukken en verstaanbaar te maken om zo tot een goede beoordeling van de zaak te kunnen komen. Tot slot is het belangrijk te weten dat cliënten, indien zij weten dat zij gehoord zijn, meer begrip hebben voor een door de rechter gegeven uitspraak.